

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ В
УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБІП України

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE**

**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2023

УДК 001:63(4/9)

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції: «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» Присвяченої 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України вченою радою агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 16 листопада 2023 року протокол № 11.

Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика. Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 р.)/НУБіП України, 2023. 339 с.

ISBN 978-617-8351-50-2

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників V міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика», яка присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України. Висвітлено теоретичні і практичні питання сучасної аграрної науки, напрями їх вирішення та впровадження у виробництво.

Титульна сторінка: "Соняхи". Художник: Радо Явора.

© НУБіП України, 2023.

УДК 631.526.32:634.23:477.7

ЖАРОСТІЙКІСТЬ ПЕРСПЕКТИВНИХ ВЕЛИКОПЛІДНИХ СОРТІВ ЧЕРЕШНІ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ ЧАСТИНИ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Слободянюк А.В., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Кіщак О.А., д. с.-г. н.

Рябий І.Я., агроном

Трохимчук О.М., агроном Інститут садівництва НААН

Черешня є культурою помірно теплого клімату. До умов зволоження ґрунту вона більш вимоглива, ніж абрикос і вишня, але менш вимоглива в порівнянні з айвою, сливою і яблунею. Деревя черешні задовільно переносять посуху внаслідок того, що врожай формується рано і для його утворення достатньо вологи, яка накопичилася у ґрунті за зимовий період. За його перезволоження, плоди починають розтріскуватися особливо під час досягання, а за високої відносної вологи в ґрунті уражаються сірою плодовою гниллю.

Водночас на напикарликових підщепах, де основна маса кореневої системи розміщується в поверхневих шарах ґрунту, за дефіциту вологи можливе пригнічення дерев та зниження їх продуктивності в цілому. Для оцінювання сортів до впливу негативної дії на них високих температур, оцінку жаростійкості ми проводили в період стресових факторів посухи, які були зафіксовані метеостанцією у 2022-23 рр. Дослідження проводилися в насадженнях Інституту садівництва НААН на середньорослій клоновій підщепі Krymsk 5 з щільністю розміщення 889 дер/га і формуванням у них округлої крони з пониженою зоною плодоношення, зрошення відсутнє.

В досліді було використано 27 сортів черешні різних строків досягання: Валерій Чкалов (контроль), Казка, Рубінова рання, Джерело, Валерія, Дилема, Крупноплідна, Мелітопольська мирна, Електра, Простір, Ярославна, Василіса прекрасна, Талісман, Ніжність, Темпоріон, Бігарро Хатіф Гігант, Удівительна, Анонс, Любава, Аншлаг, Новинка Туровцева, Етика, Аннушка, Донецька красуня, Дончанка, Зодіак і Регіна.

Під час проведення дослідів, максимальні температури становили 32,1 °С (22.08.2022) та 33,7 °С (20.08.2023), вологість повітря за декаду до проведення дослідів у 2022 році складала 54 %, та у 2023 році 80%. В цей час відмічали бездощовий період. Так, у 2022 році опади були відсутні з 13.08 по 27.08 і у 2023 році – з 08.08 по 28.08. Загальна їх кількість у червні 2022 року становила 23,5 мм, а у 2023 - 38,1 мм, що становить відповідно 30,9 та 50,1% від середньої

багаторічної норми. Посушливим також був липень 2022 року, коли випало лише 24,2 мм, або 28,8% від середньої багаторічної норми. Найбільш посушливим за роки досліджень був серпень 2023 року з кількістю опадів 8,6 мм або 13,6% середньої багаторічної норми. Не зважаючи на такі стресові умови, дерева майже всіх сортів знаходилися у відмінному загальному стані. Виключення становили лише дерева сортів Крупноплідна та Етика, які були занадто перевантажені врожаєм та мали незначні ознаки пригнічення (4-10% від контролю). У цілому в дерев черешні не відмічено негативного впливу високих температур на фотосинтетичну діяльність їх листкового апарату.

Жаростійкість - це здатність плодкових рослин переносити тривалу дію високих температур без істотного порушення їх життєдіяльності. Ця ознака тісно пов'язана з функціонуванням листкового апарату рослини. Дуже високий ступінь жаростійкості відмічено у сортів Валерія, Талісман, Дилема, Валерій Чкалов, Василіса прекрасна, Мелітопольська мирна, Темпоріон, Зодіак, Удівительна, Ніжність, Аннушка, Донецька красуня, Дончанка, Бігарро Хатіф Гігант та Регіна, де під дією теплового шоку 60°C протягом 15 хвилин на листковий апарат, відсоток враження (побуріння) не перевищував 5%. Сорти, Казка, Рубінова рання, Джерело, Крупноплідна, Простір, Електра, Ярославна, Любава, Етика, Анонс та Новинка Туровцева мали також високу жаростійкість, оскільки рівень пошкодження коливався в межах 7-25% .

Результати аналізу жаростійкості свідчать, що всі досліджувані сорти проявили високу ступінь стресовитривалості у саду. Обводненість тканин їх листків, навіть за сильної серпневої посухи, була на оптимальному рівні і складала в середньому 60-65 %, що свідчить про добрий загальний стан та пристосованість дерев черешні до посушливих умов року.

Таким чином, в ході досліджень встановлено, що перспективні вітчизняні великоплідні сорти черешні є високоадаптованими до кліматичних умов правобережної частини Західного Лісостепу, що дозволяє їм повною мірою забезпечувати біологічний потенціал продуктивності.